

RACÓ DE LA MEMÒRIA

“A los presuntos herederos del Virrey Bonet”

Eva Garcia Lleixà

Hi va haver un temps en què tothom a la Sènia -i part de l'estranger- volia ser Bonet de cognom o emparentar amb algú que ho fos. En temps de la Segona República (1930-1939) i durant els primers anys de la postguerra (anys 40) hi hagué un moviment a nivell internacional que va trasbalsar la vida de totes les persones de cognom Bonet. Aquest moviment va ser provocat pel venciment del termini de quatre generacions, establert pel virrei de Madagascar, Josep Gabriel Francesc Bonet Vidal, per poder optar al cobrament de la seua fabulosa herència. Fabulosa herència que -tot s'ha de dir- té tant de quantiosa com de misteriosa, perquè mai se n'ha vist un duro.

Amb aquest escrit volem recordar com es va viure aquell temps a través de les notícies de la premsa de l'època, documents familiars i fotografies antigues. També volem recuperar les il·lusions que van tindre les famílies Bonet de la Sènia i d'aquesta manera rendir-los un petit homenatge, perquè van fer mil gestions per obtenir un futur millor per a ells i per als seus descendents, deixant pel camí molts diners i esperances.

“Hi va haver un temps en què tothom a la Sènia -i part de l'estranger- volia ser Bonet de cognom o emparentar amb algú que ho fos.”

“El ‘Rey Bonet’ tuvo importantes razones para hacer su extravagante testamento”¹

El famós virrei Bonet de Madagascar va ser Josep Gabriel Francesc Bonet Vidal, nascut a la Sènia el 30 de març de 1706, fill de Francesc Bartomeu Bonet Mitjavila i Maria Vidal Adroguer. La majoria de gent que llegiu aquest escrit segurament creieu fermament en aquest origen senienç del virrei, tot i que se li han atribuït desenes de poblacions de naixement, com veurem més endavant. Com destrament explica l'escriptor senienç Joan Todó en la seua novel·la *L'horitzó primer*², recreant l'article “L'herència del Virrei Bonet” d'Andreu-Avel·lí Artís, *Sempronio*, publicat al diari *El Mirador*³, Gabriel Bonet Vidal marxa de la Sènia per millorar la seua situació econòmica i al final del seu periple pel món arriba a l'illa de Madagascar, tocant a Moçambic, on es va casar amb una filla del rei d'aquell indret. Aquest matrimoni el va fer immensament ric i va decidir tornar al seu poble per compartir la seua fortuna amb els familiars. Quan va arribar a la Sènia, acompanyat pels servents negres de Madagascar i va explicar les seues peripècies i riqueses, tothom se n'hi va riure. El virrei, decebut amb la gent del seu poble, va jurar-los que no tocarien ni un duro de la seua herència fins a la quarta generació, uns 140 anys després, perquè tots aquells que se n'havien burlat visquessin amb ràbia per haver-ho fet.

Si alguna persona (sigui hereva o no) està interessada a consultar les fonts documentals d'on s'ha extret la informació per aquest article, pot posar-se en contacte amb l'autora:

evagarcialleixa@hotmail.com o bé al telèfon 657085755.

1 Els títols dels apartats d'aquest article són extrets de la sèrie de notícies publicades a *Las Noticias* entre el 3 de juliol i el 4 de setembre de 1930, la majoria signats pel periodista Miguel Capuz.

2 TODÓ, Joan (2013). *L'horitzó primer*. Barcelona: L'Avenç. pàg. 20-24

3 *El Mirador* (19 de març de 1931, pàg. 2)

Casa natal del virrei Bonet, al carrer Major, 4, de la Sénia. L'historiador local Rodrigo Vidal Querol va aconseguir que l'any 1999 l'Ajuntament de la Sénia hi posés una placa identificativa amb la reproducció de la partida de naixement del virrei Bonet. Foto: Arxiu de l'autora

El venciment d'aquesta maledicció i la via lliure per reclamar el cobrament de l'herència es va produir l'any 1931, si prenem l'any 1791 com el de la mort del virrei⁴. Com explica Sempronio: "El termini dels cent quaranta anys fineix aquest 1931; l'herència que inicialment era de cinc milions de lliures, avui dia puja a setanta cinc! i, com que aquest capital és en lliures, als Bonets els preocupa ben poc la baixa de la pesseta." La moneda de l'herència són les lliures esterlines perquè, segons s'ha transmès sempre entre els hereus, l'herència va ser dipositada al Banc de Londres. Dels diners allí guardats, la Companyia de Jesús va apropiarse d'una bona part, prèvia manipulació del testament, perquè com diu la dita *"no es oro todo lo que reluce"*, mentre que la resta va passar a engrossir les arquees de la monarquia del Regne Unit. Cal destacar que tothom parla del testament del virrei, però no s'ha trobat enlloc cap còpia del document o cap persona que l'hagués vist amb els seus ulls; la seua existència veritable ha anat passant com una llegenda de generació en generació de Bonets i ha convertit la creença que el testament ha existit en un acte de fe.

Sense detallar el seu hereu directe ni qui serien els seus descendents legítims, l'herència del virrei va passar als altres descendents dels seus pares i dels germans del pare. Per ordre de naixement, el següent germà del pare va ser Joan Nicolau Bonet Mitjavila (batejat l'any 1695), avantpassat de l'autora d'aquest escrit i de tots els Bonets que sortiran anomenats en aquest article. Un dels requisits que demanava una de les associacions de familiars creades per a reclamar els diners apareix detallat a *La Vanguardia*⁵ i diu: "lo que precisan son las partidas de nacimiento del interesado y de sus antepasados hasta el año 1700." I això va ser el que Vicent Bonet Ferré, Vicentet de Bartolo⁶, va demanar a Manuel Claramonte Pons, prevere de la parròquia de la Sénia, l'any 1927: la còpia de totes les partidas de casament des de la seua pròpia amb Pepa Antònia Lázaro Branchat l'any 1920 fins arribar als rebesiaios del virrei, Francisco Bonet i Esperança Díaz, casats l'any 1648. Provar amb papers oficials la continuïtat dels vincles de sang amb el virrei Bonet era condició indispensable per optar al cobrament de l'herència. Al final d'aquest article, trobareu l'arbre genealògic dels hereus Bonet més vells del qual, tot i que s'ha completat fins a l'actualitat, només hem publicat aquesta part per respectar la llei de protecció de dades. Entre els hereus del virrei s'ha sentit dir que molts folis dels registres parroquials de la Sénia (deixant de banda aquells que es van perdre durant la Guerra Civil) relacionats amb el virrei i els seus hereus han estat tallats, alguns fins i tot amb estisores fines, per impedir d'aquesta manera que alguns Bonet puguin provar la seua consanguinitat amb l'il·lustre parent⁷.

"[...] lo que precisan son las partidas de nacimiento del interesado y de sus antepasados hasta el año 1700."

"Las múltiples cunas del 'Rey Bonet'"

Tot i que nosaltres defensem com a veritat absoluta la "versió senienca", aquells anys van sortir multitud de poblacions reclamant l'honorable títol de població d'origen del virrei Bonet. Tal com escriu l'historiador local senienca Rodrigo Vidal, fervent defensor i recuperador de tot allò relacionat amb el virrei, en un article de la secció "Apuntes para la historia de mi pueblo" de *Lo Senienca*⁸: "El único pueblo que exhibe la Fe de Bautismo es La Cenia, y lo certifica Don Manuel Claramonte, cura párroco de nuestro pueblo". És aquesta partida de naixement del virrei Josep Gabriel Francesc Bonet Vidal, de l'any 1706, la que hi ha gravada a la placa de la casa del carrer Major, núme-

5 *La Vanguardia* (Gacetilla, 12 d'agost de 1933, pàg. 8)

6 Rebesiaio per part de iaia del pare de l'autora de l'article.

7 *Las Noticias* (4 de setembre de 1930)

8 *Lo Senienca* (setembre 1996, pàg. 30)

4 Prenem com a data de mort del virrei l'any 1791, encara que també s'ha dit que va morir al terratrèmol de Lisboa de 1755.

ro 4 de la Sénia, casa natal del virrei segons la “versió senienca”. La partida de naixement del virrei diu així: “A trenta de mars de 1.706 yo: Antoni Garcia, pbr. y vicari de la parroquial de la Cenía Batteigi a Juseph, Grabiell, Antoni, Fraco Bonet, fill lleigitim y natural de Juseph Bonet y de María Vidal Conguges, foren padrins Grabiell Bonet y Anna Mitjavila Conguges y avis del Batteigat. Servatis. Naisqué lo mateix dia.”

A continuació, destaquem els orígens més curiosos que se li van atribuir. En l'article “Las múltiples cunas del ‘Rey Bonet’”⁹ del periodista Miguel Capuz, que escriu una interessant sèrie de disset articles al diari *Las Noticias* sobre l'herència del virrei Bonet, es dóna a conèixer un origen natal del virrei a Vilafermosa del Riu (Castelló), un altre a Alacant (on hi ha una tomba amb un nom paregut al del nostre virrei), un altre a Astoll (la Cerdanya), a l'Ametlla de Mar i a Alcanar. Aquesta darrera, “la versió canareva” ha estat molt defensada per la gent d'aquest poble veí, que argumenten que el virrei era d'Alcanar, mentre que son *tío*, l'hereu, sí que era de la Sénia.

“[...] el único pueblo que exhibe la Fe de Bautismo es La Cenía, y lo certifica Don Manuel Claramonte, cura párroco de nuestro pueblo.”

En un diari francès del qual no tenim el nom ni la data, apareix la notícia “Le mirage des milliards” en què es qüestiona el cognom Bonet, ja que també podria ser Gonet, Monet o Sonet, cognoms francesos de sonoritat semblant. El periodista situa el lloc de naixement del virrei a Sénac (Vaucluse) o bé a Montteiller (Drôme). Fos d'on fos, la conclusió de l'article francès és: “De nombreuses recherches ont été faites dans le cours des soixante dernières années [...] mais ces recherches sont demeurées absolument infructueuses. Il y a donc lieu de penser que cette prétendue succession est purement imaginaire”. Des de França ja se'ns advertia que tot això de l'herència era pura imaginació.

El diari *ABC*¹⁰ informa que “Aunque se aseguraba que era natural de la provincia de Alicante, según nuevos informes, parece que era del pueblecillo llamado Noguera, de esta provincia.” (en referència a Terol) i continua “Por el año 1886 el Juzgado de Mora de Rubielos planteó un pleito sobre esta herencia, demostrándose que Claudio Bonet, al ir al servicio militar, había desaparecido, y sus padres, creyéndole muerto, legaron toda su fortuna a su otro hermano. Pasados algunos años, Claudio, noticioso del testamento que le dejaba desheredado, se presentó en el pueblo sin ser visto, subió al tejado de la casa y, por la chi-

José Bonet Pla, un dels hereus Bonets més antics, cap a l'any 1920. Va ser pare de tretze fills, d'aquí el malnom dels Tretzos. Foto: Arxiu familiar Zaragoza-Fuentes / Forcadell-García

menea, hizo un disparo, matando a su hermano. Después huyó a Madagascar”. Tenim versions del virrei per a tots els gustos, com aquest virrei de Terol que comet assassinat i després marxa cap a Madagascar. A l'article “Las herencias misteriosas” signat per Pablo Vila San-Juan publicat a *La Vanguardia*¹¹ diu: “Tuvo tanta difusión la noticia de la colosal herencia que, repercutiendo primero en las regiones valenciana y balear y después en toda Europa, surgieron Bonet alicantinos, mallorquines, franceses -que se decían Bonnet o Bonnot- e italianos, que ostentaban un Bonnetti sonoro”. Com es pot veure, el cobrament de l'herència es va convertir un cas d'interès internacional.

“Los millones del ‘Rey Bonet’ a través del tiempo”

Si analitzem les notícies de premsa i les gestions fetes al llarg del temps pels hereus del virrei comprovem que ha ressorgit el tema els següents anys: 1838, 1878, 1884, 1898, 1904, 1909, 1927, 1930-1933, 1946-1947 i més recentment, amb gestions a nivell particular d'algun hereu. Una concòrdia¹² celebrada

9 *Las Noticias* (12 de juliol de 1930)

10 *ABC* (18 de juliol de 1930, pàg. 30)

11 *La Vanguardia* (9 de novembre de 1968, pàg. 15)

12 Document reproduït per Rodrigo Vidal Querol a *Lo Senien* (setembre 1996, pàg. 30)

l'any 1838 referent al testament del virrei Bonet ja detalla tots els tràmits i condicions que han de complir els hereus per accedir al cobrament de l'herència. Aquest escrit avisa els hereus Bonet: "Se invita a los que tengan dicho apellido a que lo acrediten al apoderado de Tarragona, Don Francisco Bofarull, escribano público y habitante en la calle Mercería". I també detalla, amb un to que trobarem més endavant en qualsevol gestió relacionada amb l'herència: "Los otorgantes deberán entregar dentro del término de un mes la cantidad de 60 Reales Vellon para atender los gastos de viaje y demás precisos para la averiguación de dicha herencia". I atenció a la puntualització referent a la petició de diners: "Los sujetos que hubiesen satisfecho los 40 Reales que exigía el Sr. Cónsul de Prusia, entonces supuesto encargado para la averiguación de dicha herencia, deberán entregar solamente 20 Reales en lugar de los 60 que previene el capítulo anterior". Molt prompte comencen a aparèixer els primers corruptes que s'enriqueixen gràcies a la bona fe dels hereus Bonet.

Ramona Bel Vives, dona de José Bonet Pla i mare dels tretze fills, cap a l'any 1893. A la foto apareix amb el seu fill Vicent. Any Foto: Arxiu familiar Zaragoza-Fuentes / Forcadell-García

Si viatgem a Anglaterra, al diari *The Times* de l'any 1852 apareix citat el nostre virrei Bonet. Podríem dir que és l'únic document en què es prova l'existència d'algun tipus de llegat d'una persona de cognom Bonet a Anglaterra, perquè ni tan sols podem provar que sigui el nostre virrei. Aquesta còpia d'un document¹³ del 15 de març de 1852, elaborat per l'agència F. H. Dougal & Co, que anunciava reclamacions d'herències, estava inclòs dins del Unclaimed Money Register¹⁴ i explica que si apareix algun hereu d'un senyor anomenat Bonet, tots els documents estan en mans del senyor Bebb, advocat situat al carrer Argyll/carrer Regent, 12, de Londres. Suposem que amb els pas dels anys, el senyor Bebb va fer els tràmits pertinents amb aquells diners sense avisar els hereus que esperaven l'herència a la Sènia, ignorants de les gestions que es duïen a terme a la llunyana Anglaterra.

La resposta, amb data de 13 de juny de 1922, a una carta dirigida al Ministro de Estado del Gobierno de España d'aquell moment (l'equivalent a l'actual ministre d'Afers Exteriors), Joaquín Fernández Prida, amb la petició d'agilitzar les gestions sobre la herència diu que "es indispensable tener a la vista todos los documentos y antecedentes que se puedan conseguir". Com podem veure, des del mateix moment de la mort del virrei Bonet i de la notícia d'una herència de 5 milions de lliures es van iniciar els tràmits per assegurar-se'n el cobrament, ja fos en aquell moment o 140 anys més tard.

"[...] si apareix algun hereu d'un senyor anomenat Bonet, tots els documents estan en mans del senyor Bebb, advocat, situat al carrer Argyll/carrer Regent, 12, de Londres."

L'herència del virrei Bonet durant els anys de la Segona República (1930-1933)

A mesura que s'apropa l'any 1931 -data fixada en el calendari de tots els hereus Bonet- s'intensifiquen les gestions per crear una associació de tots els Bonets que pugui defensar els seus drets davant del Banc de Londres, la monarquia anglesa, la Companyia de Jesús o qui fos que tingués els diners que els corresponien per legítima herència.

A la premsa de l'època trobem l'anunci solemne de la fundació de l'Asociación Oficial de Presuntos Herederos al Patrimonio del titulado 'Virrey Bonet', amb la voluntat d'aglutinar totes les gestions i voluntats dels presumptes hereus del virrei Bonet. Cal dir, però, que

13 Aquest document, la carta que citem a continuació i la notícia d'un diari francès procedeixen de l'arxiu familiar de Paco Gombau, de Tortosa, que amablement ens els ha cedit.

14 Registre de diners no cobrats

Grup celebrant el bateig d'un infant. L'home de més a la dreta és José Bonet Bel, segon fill dels Tretzos, que va marxar a viure a França i des d'allí va fer gestions per cobrar l'herència. Principis del segle XX. Foto: Arxiu familiar Zaragoza-Fuentes

resseguint els papers oficials d'aquesta associació i els anuncis de convocatòria d'assemblees apareguts a la premsa trobem fins a quatre adreces diferents, totes ubicades al centre noble de Barcelona¹⁵, cosa que fa pensar que l'organització no era tan sòlida com caldria per la importància del tema a tractar i les il·lusions (i diners) dipositades. Al diari *La Veu de Catalunya*¹⁶ trobem la principal raó de la fundació de l'associació: "Fan l'associació perquè uns que van anar a Londres a informar-se i van tornar dient-los que no hi havia res a pelar, milloraven la seua situació econòmica d'una forma sospitosa. Cap dels que va a Londres assisteix a la fundació de l'Associació. Nomenen una 'comissió depuradora' d'usurpadors". I satiritzen aquesta voluntat de recordar l'il·lustre parent virrei, observant 400 interessats units en un local de la Ronda Sant Pau, 34, 1r. de Barcelona: "Hem de consignar que la majoria anaven endolats i que en el rostre mostraven una sentida pena per la mort de l'il·lustre parent ric."

També l'escriptor Andreu-Avel·lí Artís, *Sempronio*, en l'article publicat a *El Mirador*, que hem citat a l'inici d'aquestes ratlles, escriu de forma còmica sobre l'associació i les situacions que allí es donaven: "...en la celebració d'una Junta General un grapat de socis tenia la paraula demanada, i això fou causa que en pronunciar el president els mots: "El senyor Bonet té la paraula", s'armés un xivarri de deu mi diables, car tots es donaren per entesos i s'aixecaren a parlar alhora."

La premsa de Madrid, com ara l'*Heraldo*¹⁷, també fa befa d'aquesta associació i de les il·lusions dels Bonets: "Esperamos que nuestro dibujante "Bon", que es un Bonet auténtico, sea nombrado caricaturista oficial de la Asociación, y que el largo pleito dure lo suficiente para que los altos cargos de esta Sociedad benéficoprevisora sean codiciados por los financieros."

Les notícies a la premsa són freqüents, narrant totes les peripècies que sofreix aquesta associació. Com ens explica un article del diari *Crónica*¹⁸ ja feia temps que hi havia intents de formar una organització solvent per reclamar l'herència, preveient el venciment del termini l'any 1931: "Por tercera o cuarta vez, los que llevan el apellido Bonet se organizan para defender sus derechos. Se reúnen. Celebran asambleas. Nombran comités. Envían emisarios al Banco de Londres."

Entre el 6 de setembre de 1930 i el 16 de desembre de 1933 apareixen setze notícies breus a la secció Gacetillas de *La Vanguardia* referents a gestions i convocatòries d'assemblees de l'Asociación Oficial de Presuntos Herederos al Patrimonio del titulado 'Virrey Bonet'. Una d'elles¹⁹, indica als interessats a ingressar a l'associació que poden anar als delegats establerts a Lleida, Ciurana, València, Zaragoza, Vilanova i la Geltrú, Terrassa, Osca, Alar del Rey (Palència) i, si viuen a l'estranger, poden dirigir-se a Boyaguana (República Dominicana) (no es detalla el que es considera "l'estranger" respecte a la República Dominicana). També pobles més propers a la Sènia

15 C/ Consell de Cent, 255; c/ Comte Borrell, 253; Plaça de Catalunya, 3, 1r 2a; c/ Aribau, 21, baixos

16 *La Veu de Catalunya* (18 de novembre de 1930, pàg. 6)

17 *Heraldo de Madrid* (3 de gener de 1931, pàg. 14)

18 *Crónica* (31 de maig de 1931), article que apareix reproduït a *Lo Senienc*, núm. 178, pàg. 20-21.

19 *La Vanguardia* (Gacetilla, 8 de febrer de 1931, pàg. 14)

es van organitzar per defensar els seus drets, com explica *La Humanitat*²⁰: “Els suposats hereus del virrei Bonet, residents a Sant Rafael del Rio, poblet situat prop de Castelló, s’han reunit en Assemblea i han acordat enviar una Comissió a Londres per tal defensar els seus interessos”.

També ens expliquen²¹ que l’associació ha aprovat “solicitar del Gobierno de la República el nombramiento de una comisión oficial asesorada por la directiva para poder efectuar varias revisiones y diligencias aclaratorias y definitivas del asunto en determinadas dependencias especiales de España y el extranjero.”

El cobrament de l’herència sempre estava en ment i en boca de tothom, però es posposava per mil i un entrebancs que es trobaven quan ja tenien els diners a tocar dels dits. Els titulars de la premsa de l’època així ho reflecteixen, perquè trobem anunciat el cobrament imminent dels diners en multitud de formes i expressions, més o menys sensacionalistes, des dels inicis de les gestions. El que és evident és que aquest cobrament mai es va arribar a produir.

D’entre els noms propis que apareixen més habitualment a la documentació, destaca Juan Bonet Mateu, president de l’Asociación Oficial de Presuntos Herederos al Patrimonio del titulado ‘Virrey Bonet’. Aquest home és un personatge peculiar que anirem trobant cada cop que es parli d’una associació d’hereus del virrei. En una entrevista que li fa Sempronio en l’article abans citat de *El Mirador*²², ens el descriu com: “fill de la Sènia²³, hereu directíssim. Diu que s’ha especulat amb la bona voluntat de la gent, fent-los signar papers de donar el 50 % del que es cobrés. “Ja de menut, a La Cènia, regirant calaixos i armaris, em venien a les mans papers, objectes, etc. Els de casa em deien: “són d’aquell avi d’Amèrica, que n’hem d’heretar”. Tingui una mica de paciència. Li assegurem que en el transcurs d’aquest any tot restarà aclarit. Veritat o mentida, l’assumpte de l’herència Bonet toca a la seua fi”. Com bé sabem, aquell any 1931 tampoc no vam cobrar, ni l’assumpte Bonet va arribar a la seua fi.

“Li assegurem que en el transcurs d’aquest any tot restarà aclarit. Veritat o mentida, l’assumpte de l’herència Bonet toca a la seva fi.”

Quan es parla d’una suma important de diners sovint poden aparèixer persones sospitoses, amb paraules grandiloqüents, que emboliquen els futurs hereus i

Grup de Bonets de la Sènia. D’esquerra a dreta i de dalt a baix: Angelita, Delmira i Agustí (els tres néts de Manuela, primera filla dels Tretzos, que va marxar a França), José i Providència, amb els seus fills José Enrique i Mari Celi Fuentes Serret al davant, Joaquina (dona de José Forcadell Bonet i mare de Liberto Forcadell) i Evelio (germà de Joaquina). Aquesta foto va ser feta per enviar-la a José Forcadell Bonet (fill de Teresa Bonet, dels germans Tretzos), que va estar durant 10 anys exiliat a França, vivint a casa de son cosí, fill de son tio José Bonet Bel. Anys 40 del segle XX. Foto: Arxiu familiar Zaragoza-Fuentes

sovint fan signar documents que no s’entenen ni un borrall. Aquest cas els va passar a no pocs hereus del virrei Bonet. En el cas concret dels Bonets de la Sènia, apareix el nom de José García Pastor, un home que es va convertir en el seu apoderat per gestionar tot allò relacionat amb l’herència. Dels documents originals hem transcrit diversos fragments relacionats amb aquest personatge i amb José Bonet Bel²⁴, el germà dels Tretzos que, establert a França, va intentar aconseguir l’herència per als Bonet del nostre poble. Primer, veiem que diu d’aquests documents el periodista Miguel Capuz²⁵ a *Las Noticias*: “Se trata de unas escrituras de mandato, por cuyo texto se comprometen los mandatarios a realizar cuantas gestiones sean necesarias y crean convenientes para conseguir la reivindicación de la herencia. Entendiéndose, además, que todos los gastos que puedan ocasionar estas gestiones son de cuenta de los dichos mandatarios. Pero, es necesario advertir, que por el texto de la misma escritura el poderdante cede a favor de los gestores –en concepto de indemnización de aquellos inciertos gastos– el cincuenta por ciento de la parte que pueda corresponderle en el reparto de la herencia”. Doncs bé, després d’aquesta descripció, veiem què diu el document signat el 28 de novembre de 1930 entre José García Pastor, l’apoderat, i els Bonet de la Sènia:

“Copia del convenio entre los herederos de Don Francisco Bonet y Vidal y el apoderado José García Pastor ante el Notario de La Cenia Don Francisco Masip Rovira, el 28 de noviembre de 1930.

Primero, los otorgantes dan poderes a Don José

²⁰ *La Humanitat* (28 de setembre de 1932, portada)

²¹ *La Vanguardia* (Gacetilla, 16 de desembre de 1933, pàg. 9)

²² *El Mirador* (19 de març de 1931, pàg. 2)

²³ No s’ha pogut provar que aquest senyor fos fill de la Sènia ni si encara hi té família. Si algú en té referències, que es posi en contacte amb l’autora, per favor.

²⁴ Tota la documentació referida a José Bonet Bel va ser aportada per la família de França a la Sènia i Juan José Bonet Bel, nét dels Tretzos, me’n va cedir còpies.

²⁵ *Las Noticias* (6 de juliol de 1930, pàg. ?)

García Pastor, para que practique las gestiones que sean necesarias para acreditar y justificar el derecho a la herencia de Bonet y Vidal y sabido que sea el resultado y acreditado que fuese el derecho al cobro a dicha herencia a favor de los presuntos herederos, pueda cobrar con los interventores delegados Don José Bonet Artigues Don Joaquín Verge Marcoval y Don Bautista Sancho Gil, de la Cenía, los dos primeros y de Traiguera el último las cantidades que les correspondan.

Segundo, los otorgantes confieren poder a Don José Vicente Castelló Manuel Procurador de los Tribunales de Tortosa, para que en nombre y representación de ellos, pueda gestionar cuantos asuntos sean, con arreglo a los poderes otorgados a Don José García Pastor.”

[...]

Aquest document continua, però malauradament no s'han conservat la resta de fulls. Hagués sigut molt interessant analitzar la resta de clàusules que l'apoderat imposa als pobres Bonet de la Sénia; recordem que la majoria no sabien de lletra i només es van guiar per la seua il·lusió. Com veiem, l'apoderat adquireix poders absoluts per fer i desfer en relació a l'herència en nom de les famílies Bonet de la Sénia. José Bonet Bel actua en nom de la seua rama Bonet, la dels tretze germans fills de José Bonet Pla i Ramona Bel Vives (casats el 1856)²⁶. Aquest germà que vivia a França va creure que des d'allí podria tramitar més lliurement l'execució de l'herència, escapant a la censura franquista i, sobretot, al control de l'Església (recordem la implicació dels Jesuïtes en el cobrament de l'herència). Malauradament, va ser enganyat com la majoria de Bonet i tot i posar-hi il·lusions i diners, no va aconseguir res. Mari Celi Fuentes Serret, néta de Providència Bonet Bel, germana menuda de José, recorda que a casa sempre es deia que el *tio* José havia perdut els diners de tota una oliada per invertir-los a reclamar l'herència.

També es conserva part de la interessant correspondència de José García Pastor, l'apoderat, dirigida a José Bonet (en algun cas dubtem entre José Bonet Bel i José Bonet Artigas, d'una altra rama de Bonets de la Sénia, ja que només es refereix a José Bonet sense indicar el segon cognom). La primera de les cartes va datada el 15 d'agost de 1928 i està escrita per José García Pastor des de la Sénia, dirigida a José Bonet Bel, establert a França. En reproduïm els fragments més interessants: “A su debido tiempo recibí su carta y el billete de 5 francos [...] Así pues, les doy mi más cumplida enhorabuena, pues si se saca la herencia (como espero) tendrá U. un tranquilo pasar y una vida tranquila. [...] En Londres tengo dos comisionados por mí, para que busquen dicho Banco y en cuanto lo sepan me enviarán acta de la fecha del

depósito. [...] Si tiene U. la bondad de contestarme, tenga la bondad (si quiere) de enviarme 4 billetes de 5 francos (como el último que me ha enviado) pues son pequeños gastos que he hecho por saber su entroncamiento.” Com veiem, l'apoderat ja ha rebut diners i en demana més, a més de regalar les orelles de José Bonet Bel amb felicitacions i grandeses. La següent carta que hem recuperat, escrita per l'apoderat García Pastor té data del 12 d'agost de 1930 i no sabem si està dirigida a José Bonet Bel o a José Bonet Artigas, ja que només indica com a destinatari José Bonet i el to de la carta es refereix a temes diferents de la carta anterior. Els fragments més interessants: “He de contarle que ya tenemos capitalista y en estos días se ha convenido que del 14 de setiembre al 15, vayan a Londres, el capitalista, nuestro abogado Sr. Bladó y el Sr. Durán para enterarse de lo que se ha de hacer y trámites necesarios para presentar la reclamación al cobro de la herencia. Yo, en ese mismo tiempo he de ir a esa y otros pueblos para recoger ya los documentos y preparar a término el árbol genealógico para el Banco. [...] Les deseo también para ustedes, ahora y siempre, la Bendición de Dios, su Santa Paz y una buena y eterna salud, con prosperidad y la futura riqueza de la cobrada herencia. ¡Que sean dichosos y felices en lo que cabe en este mundo y a esperar a mejores días, que serán (si Dios quiere) los días del reparto de la fortuna”. En una tercera carta, del 23 de desembre de 1932, José García Pastor tampoc ens deixa clar el destinatari, només hi diu José Bonet, i explica que es troba a València per problemes de salut, encara que: “Para poder venir aquí, convine con el Sr. Bladó, nuestro Abogado del Comité, que en caso urgente y preciso me avisaría para ir a Barcelona y que mientras tanto me recobrara y me pusiese bien de salud, pues buena falta me haría”. En la darrera carta que es conserva i més interessant, datada a València el 19 de juliol de 1935, el to de José García Pastor ha canviat i explica a José Bonet Artigas que: “Hace tiempo que recibí su apreciable y

Un altre grup de Bonets una tarda de bous de Festes Majors. D'esquerra a dreta i de dalt a baix: Juanito (fill de Juan, dels tretze germans), la seua dona Josefina, Pepa Antònia Lázaro amb Rodrigo García Bonet (fill de Cinta i Joaquín) a la falda, Cinta Bonet (de la branca dels Bonet de Bartolo); al davant, Joaquín Galià, *lo Torril* (que devia posar-se per a la foto), Juan José Bonet Bel (fill de Juanito i Josefina) i Vicent Bonet (Vicentet de Bartolo). 26 d'agost de 1955. Foto: Arxiu de l'autora

²⁶ Informació de fonts orals: entrevista a Mari Celi Fuentes Serret i Liberto Forcadell Cervera, néts dels Tretzos, realitzada el 25 de juliol de 2014.

Casament d'una Bonet, Mercedes Bonet Miralles, de Rosildo, de la rama dels Bonets de Bartolo, amb Vicent Verge Giner. Al costat del novio, molt somrient amb corbata clara, veiem Rosendo Bonet Miralles, germà de Mercedes i també hereu del virrei Bonet. La Sènia, 30 de maig de 1959. Foto: Arxiu de l'autora

estimada carta y enseguida escribí a varios para averiguar lo que pueda ser verdad y aunque pedí que me escribieran lo mas pronto posible, no me han contestado. Tambien le escribí (en el mes de Abril) a Vicente Dautí [?] y una postal en final de Mayo y no me ha contestado nada, y en vista de esto, le acabo de escribir una carta que saldrá hoy (si Dios quiere) y que espero que ahora si que me contestará; así pues yo le volveré a escribir a U. a final de este mes y entonces le podré decir la verdad de cómo está el asunto de la herencia pues si no me contesta nadie a primeros de Agosto, voy a Barcelona y sabré lo que debo saber, pues tienen la obligación de escribirme todo lo que pasa. Yo le prometo a U. que yo sabré la verdad de lo que dicen y se la escribiré enseguida." I l'adverteix: "Leí en el pasado mes de Junio en el diario del Mercantil Valenciano que los socios de la Sociedad de los Presuntos Herederos de Bonet, de la Plaza de Cataluña, había presentado en el Juzgado, una reclamación por estafa, de la Junta de ellos, pues sabían que dicha sociedad los llevaba engañados y sólo se ocupaba de sacarles el dinero; ya no he sabido nada más". És ben curiós com l'apoderat José García Pastor, que va traure els diners als Bonet de la Sènia, es refereix als problemes que té l'Asociación Oficial de Presuntos Herederos al Patrimonio del titulado 'Virrey Bonet', deixant-ho caure com qui no vol la cosa, per si prompte els problemes li arribaven a ell. Analitzant la correspondència enviada per José García Pastor trobem fins a quatre adreces diferents de contacte, dos a Barcelona i dos a València²⁷, indicador de la poca fiabilitat d'aquesta persona com a contacte, cosa que fa impossible saber quin era realment el seu domicili particular, on trobar-lo en cas de futures reclamacions judicials. Malgrat que hem buscat més referències sobre aquest personatge, per saber si va continuar amb la seua trajectòria d'apoderat i enganyant altres Bonet, no hem trobat cap referència a la seua persona.

"[...] tenga la bondad (si quiere) de enviarme 4 billetes de 5 francos (como el último que me ha enviado)."

Per cloure aquest apartat, amb José Bonet Bel com a representant de tots els Bonet de la Sènia, posarem una mica més de misteri a l'assumpte de l'herència. Aquí reproduïm les frases més suggerents d'un anònim escrit amb màquina d'escriure amb perfecta ortografia i signat com a X.: "Sr. D. José Bonet: "ponerle al corriente de muchas mentiras y líos. [...] De esta herencia estan viviendo muchos vividores, y ya es hora que los pobres creyentes de la Cenía abran los ojos y no se dejen timar más. [...] El que esto escribe ni es heredero ni tiene que ver nada en este asunto tan fantástico. [...] Se dice que la policia está buscando a un señor que creo es el que lleva la dirección de dicha herencia". Es refereix a José García Pastor? O a Juan Bonet Mateu, president de l'associació? El que importa és que hi havia gent bona que veia com estafaven a pobres jornalers i els volia posar sobre avís.

L'herència del virrei Bonet durant els anys de la postguerra (anys 40)

Un cop acabada la Guerra Civil, va tornar a sorgir el moviment de l'Asociación Oficial de Presuntos Herederos al Patrimonio del titulado 'Virrey Bonet', que novament va rebre moltes adhesions de famílies Bonet de tot arreu. Cal entendre el context en què la reclamació d'aquesta herència va tornar a ser remoguda, uns anys de postguerra de misèria absoluta a les grans ciutats i de color gris a tot arreu. La il·lusió d'uns diners vinguts del cel -més concretament, del Banc de Londres- feia volar la imaginació de qualsevol persona que tingués algun vincle familiar, encara que llunyà, amb algun Bonet, hereu d'aquell exòtic parent llunyà que va fer cap a Madagascar. Més d'un Bonet i de dos van haver de mirar un mapa per saber on parava aquella illa, on el virrei va fer fortuna. Aquesta associació va enviar cartes a tots els Bonets de l'Estat espanyol, instant-los a crear comissions als seus pobles per unir tots els Bonet que hi visquessin. Són cartes amb un llenguatge ampul·lós i ple de promeses de grandesa que va impressionar fortament l'ànima senzilla de molts Bonet, una gran majoria dels quals no sabien llegir ni escriure. Els Bonets de tot arreu comparaven el contingut de les cartes que havien rebut i valoraven la fiabilitat del que allí se'ls explicava. L'Associació, amb la seu central a Barcelona, uniria totes les comissions i actuaria en nom d'elles davant dels jutjats, gràcies a la contractació d'un important bufet d'advocats que aconseguiria l'herència per a tots aquells que formessin part d'alguna d'aquestes comissions. Evidentment, aquest eficient bufet d'advocats no treballaria debades, així que al mateix temps que un Bonet s'inscrivía a l'As-

27 C/ Mallorca, 290, Barcelona; c/ Sant Pau, 15, 3r 2a, Barcelona; avinguda 14 d'abril, 39, baixos, València; c/ 18 Ensanche, 20, 3r, València

Dos Bonets a la Festa d'Homenatge a la Vellesa: José Bonet Cañigueral acompanyat per la seua néta Elena Homedes Bonet. La Sénia, 1968. Foto: Arxiu familiar Homedes-Bel

sociació se li demanava una col·laboració econòmica simbòlica. El simbolisme d'aquesta contribució, amb el pas del temps i les gestions infructuoses, va passar a sumar una bona quantitat de diners. Aquesta associació informava de grans assemblees de Bonets que omplien cinemes a Barcelona, de mil i un viatges a Londres, de grans advocats contractats i mil grandeses que impressionaven la societat de l'època.

El primer document que tenim d'aquesta nova època de tràmits per cobrar l'herència del virrei porta per títol "A los presuntos herederos del Virrey Bonet" i va signat per Juan Bonet Mateu, l'home que ja presidia l'associació abans de la guerra, i insta els Bonets a presentar-se al Bar Venècia, situat al c/ Consell de Cent, 263 de Barcelona²⁸. L'any 1946, ja com a "Consejo de familia", en un nou document dirigit als Bonet, Juan Bonet explica que "un delegado nuestro efectuó un viaje a Londres [...] celebrando una entrevista con una alta personalidad de aquella Nación", i va obtenir la conformitat a les seues peticions (potser els va rebre la mateixa reina d'Anglaterra en persona? Qui sap!). Anima els Bonet a unir-se, oblidant "las anomalías cometidas hace unos cincuenta años" i comunicant-los que "Se acompaña a la presente circular unas hojas de compromiso en las

cuales se comprometen los que resulten herederos a dejar un diez por ciento, para efectuar un reparto por partes iguales a los que no hubiesen resultado herederos." Aquí tenim un altre punt ben curiós de tota aquesta història, ja que si t'acceptaven en aquesta associació es donava per fet que eres hereu del virrei... o no? Potser molta gent s'hi va associar preveient guanys immediats sense treballar? Fossis Garcia, Martínez o Pujol? En aquest mateix document, Juan Bonet demana un primer donatiu de 25 pessetes i deixa a la voluntat de l'hereu Bonet en qüestió la xifra que donarà de forma mensual. Imaginem-nos la quantitat de diners que l'associació va poder recollir, només amb grans paraules i frases incomprensibles! Els documents que segueixen, tots dels anys 1946 i 1947, repeteixen les mateixes consignes per animar els Bonet a unir-se i presentar tota la documentació a l'associació, a més de pagar religiosament una quota o donatiu. Van passant les circulars als hereus Bonet i es veu com l'associació va canviant, tant de nom oficial com d'ubicació²⁹, però no de president, ja que sempre veiem la signatura de Juan Bonet Mateu, almenys fins al 2 de novembre de 1947. Amb l'anàlisi dels documents recuperats i de les notícies a premsa s'han recollit fins a cinc noms diferents de l'entitat: Consejo de familia, Delegación de Presuntos herederos de la Herencia del Virrey Bonet, Comisión gestora de la Herencia del Virrey Bonet (ubicada a Rambla Catalunya, 14, 1a, Barcelona), Comunidad de derechos de Herederos del llamado Virrey Bonet i Comunidad de los Presuntos Herederos Bonet, amb Antonio García García com a nou president, en substitució de Juan Bonet Mateu.

Aquest canvi de president es produeix durant l'any 1947 i dona pas a una nova etapa de l'associació, amb el nom de Comunidad de los Presuntos Herederos Bonet, de la qual tenim l'extracte de l'acta de l'assemblea general del 2 de novembre de 1947, l'estat de comptes i l'extracte de les normes reguladores de l'associació, que van enviar a tots els associats (documents que comissions gestores anteriors no enviaven als seus associats, almenys que en tinguem constància). Tot i el canvi de president, les consignes continuen sent les mateixes: "Asimismo y teniendo en cuenta que una de las mayores dificultades con que tropieza el Consejo Familiar es la actual situación económica de la Comunidad, rogamos como ya lo hizo la dimitida Comisión Gestora, a los familiares retrasados en el pago de sus cuotas, hagan lo posible por ponerse al corriente." L'extracte de l'acta ens aporta una modificació significativa, perquè durant l'assemblea general la nova comissió va acordar "no admitir en el seno de la Comunidad, miembros que no pertenezcan al apellido Bonet, sea de la rama que sea, quedando por lo tanto anulado el compromiso que, bajo su exclusiva responsabilidad, contrajo el

28 Actualment, al seu lloc hi ha un edifici de nova construcció.

29 C/ València, 188, tenda, Barcelona (adreça de correspondència i girs postals), c/ Aribau, 44, pral., 1a, Barcelona (dades i aclariments)

anterior presidente D. Juan Bonet Mateu y que se refiere a la entrega de un diez por ciento a los que no descendan del apellido Bonet." Així doncs, la nova directiva dels Bonet va voler fer net i trencar amb les possibles corrupteles de la junta anterior, amb el personatge de Juan Bonet Mateu al capdavant.

Malauradament, no disposem d'informació sobre el final d'aquesta darrera Comunidad de los Presuntos Herederos Bonet, ja que arriba un moment en què desapareix de la premsa qualsevol referència a l'herència del virrei Bonet. Podem suposar que la societat es va extingir i va desaparèixer sense deixar rastre, amb la impunitat que donaven aquells temps i amb la majoria dels associats a centenars de quilòmetres de distància, totalment aliens als moviments poc ètics que es produïen dins d'aquestes associacions, des de la seua fundació durant el temps de la Segona República.

Per acabar aquest apartat dedicat als tràmits de l'herència durant la postguerra, transcrivim una notícia de *La Vanguardia*³⁰, de la secció "La Vanguardia española en el extranjero", que dona testimoni de quanta gent arreu del món creia fermament en el cobrament d'aquesta herència: "Todavía la herencia del virrey Bonet: Lisboa, Reside en esta capital la viuda del músico español José Bonet, uno de los herederos de la fabulosa fortuna del virrey de Madagascar, asunto que se halla en litigio desde hace más de sesenta y cinco años. Dicha señora, de avanzada edad, vive en estrecha situación económica y espera poder recibir ahora parte de esa fabulosa herencia. — EFE". Una notícia referent a la mateixa senyora també és publicada al diari francès *Le Pays*³¹, "Une pauvre femme de Lisbonne attend une part d'un héritage de 750 milliards de francs" on se'ns diu el nom de la senyora, Eugenia Bonet. Aquesta pobra senyora de Lisboa, tampoc va arribar a cobrar mai els esperats diners del seu difunt marit Bonet.

"Porque el misterio que envuelve todo el proceso Bonet, se hace en este punto más denso, más intrincado."

"¿Actúa una fuerza oculta en el asunto Bonet?"

Arribant al final d'aquest recorregut per la història que s'ha generat al voltant de l'herència del virrei Bonet, no podem ignorar les traves i impediments que s'ha trobat qualsevol persona que volia anar més enllà en les investigacions. Serà el periodista Miguel Capuz qui ens ho explicarà a través del seu darrer article a *Las Noticias* amb unes paraules que

ESTADO DE CUENTAS

Relación de cobros y pagos que figuran en el libro de Caja, durante los tres periodos siguientes de actuación.

PRIMER PERIODO: Comprende desde el 1.º de octubre de 1946 hasta el 24 de febrero de 1947, bajo la dirección única y exclusiva de D. Juan Bonet Mateu.

SEGUNDO PERIODO: Comisión Gestora; desde el 24 de febrero al 11 de mayo de 1947, bajo la presidencia de D. Juan Bonet Mateu.

TERCER PERIODO: Comisión Gestora; desde el 11 de mayo al 31 de octubre de 1947, bajo la presidencia de D. Antonio García García.

Fecha	Cobros	Pagos	TOTALES	TOTALES
46. Octubre	25	1.533'50		
» Noviembre	725	2.046'25		
» Dcbr.	1.890	3.620'00		
47. Enero	4.100	1.742'50		
» Febr. 24	10.413	7.299'05	17.153'—	16.242'30
47 Febr. 28		1.670'—		
» Marzo	4.437'15	3.577'40		
» Abril	3.223'05	1.141'75		
» Mayo 11	632'—	451'—	8.292'20	6.840'15
47 Mayo 31	1.796	924'50		
» Junio	1.093	1.378'25		
» Julio	721	1.622'70		
» Agosto	1.072	2.294'90		
» Sepbre.	925	1.453'75		
» Octubre	941	1.290'15	6.548'—	8.964'25
			31.993'20	32.046'70
			53'50	
			32.046'70	32.046'70

DÉFICIT

Barcelona, 31 de octubre de 1947.

El Presidente,
ANTONIO GARCÍA GARCÍA

El Tesorero,
JUAN BONET MARTÍNEZ

Extracte de comptes de la Comunidad de los Presuntos Herederos Bonet, any 1947. Font: Arxiu de l'autora (donació de Juan José Bonet Bel).

impressionen a qualsevol, siguis hereu o no³²: "Es difícil la etapa final de este camino. Porque el misterio que envuelve todo el proceso Bonet, se hace en este punto más denso, más intrincado. Porque las mejores pistas quedan cortadas, de una manera extraña, cuando el curso de la información hace presumir que la clave del enigma va a ser descubierta. Porque algunos testimonios del más alto valor se niegan a puntualizar ciertas interesantísimas revelaciones, en lo que afecta a determinadas personas e institutos. Es difícil, muy difícil, la ruta que he de vencer todavía. [...] Es el miedo invencible, el terror que mantiene, al parecer, sobre el ánimo de los mejores testigos, alguna terrible amenaza. ¿Actúa, quizás, en el asunto Bonet una fuerza oculta?" Per afegir encara més misteri a aquestes paraules, s'ha de dir que aquest va ser el darrer article que va publicar aquest periodista a *Las Noticias*. Fent una cerca a Internet, l'hem pogut trobar a la secció d'esports d'un diari de segona fila: aquest va ser el càstig a Miguel Capuz per arribar massa lluny en el cas de l'herència del virrei Bonet?

I per acabar, una obreta de teatre i una novel·la

Doncs sí, fins i tot es va escriure una peça de teatre sobre la desitjada herència. L'autor va ser

30 *La Vanguardia* (29 de novembre de 1946, pàg. 7)

31 *Le Pays* (29 de novembre de 1946)

32 *Las Noticias* (4 de setembre de 1930)

Eduard Escalante i Mateu, escriptor valencià de teatre, que va estrenar l'obra "La herensia del rey Bonet"³³ el dia 11 de març de 1880 al Teatre de la Princesa de València. Com s'indica a la mateixa obra és una peça bilingüe, en un acte i en vers i fa sàtira sobre les ànsies de diners d'una família humil valenciana, que vol emparentar amb algun Bonet. Aquí reproduïm algun dels fragments més xocants d'aquesta obreta de teatre tan peculiar, conservant l'ortografia de l'obra original:

Társila. *¡Alguns mils! ¡Mare de Deu! ¿Y quin potentat es eixe?*

Blay. *El so Nasio el sabater.*

Társila. *¿Quí, plantilla?*

Blay. *Si señora. Yo he vist el batisme seu, y consta bien permanente llamarse Ignacio Bonet. Lleva mi ñiñaje, ó sea apellido; y como en él justifica...*

Társila. *Cada dia se fá més docte vosté. ¡Vechen, á mí, per qué em parla en castellà!*

Blay. *Perquè dec acostumarme al mudar de clase...*

Blay. *Ta mare y Nasio coneixen á un tal D. Bartolomé, que' es el que va en lo negosi; y d'así á un añ, ha promés posarnos en la legítima posesió á tots els parents. Yo he presentat ya un cabás que fá por de documents, batismes y mortuoris...*

Bárbera. *¿Qué et contaré? L'atre día en sa casa m'amostrá un abre molt raro.*

Blay. *¡Un arbre!*

Bárbera. *Por supuesto, dibuixat en un paper. ¿Cómo digué que se diu?...*

Blay. *Eso será l'árbol meteorológico de la familia.*

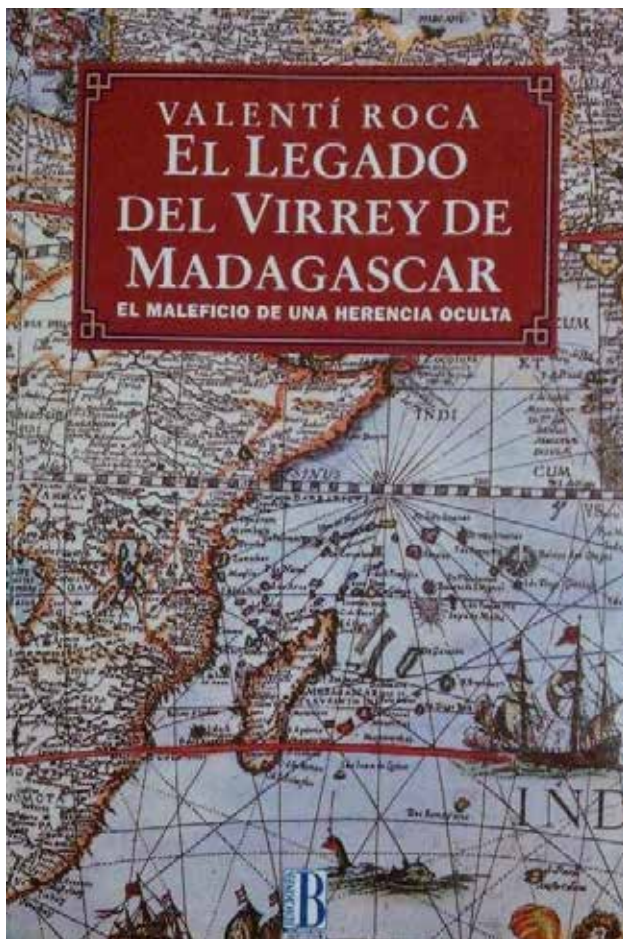
Bárbera. *Cabal. Este hómee de tot entén.*

Blay. *La persona algo ilustrá... Es un árbol que paa-rese una garrofera.*

Bárbera. *Gran, en una sóca y uns troncs...*

Blay. *De allí habrás visto arrancar á todos los Bonets.*

La novel·la *El legado del Virrey de Madagascar. El maleficio de una herencia oculta*³⁴ és obra de Valentí Roca, va ser publicada l'any 1992 i actualment es troba descatalogada. És una obra interessant pel seu vessant literari, ja que ens explica la vida del virrei Bonet d'una forma novel·lada, amb aventures i històries d'amor. L'autor completa l'escrit amb l'important recull de disset articles apareguts a *Las Noticias* que s'han citat anteriorment, escrits la majoria pel periodista Miguel Capuz. Malgrat aquesta documentació, Valentí Roca situa el naixement del virrei Bonet a Astoll (la Cerdanya), gest que li resta credibilitat per als lectors de la Sènia. En una entrevista a l'au-

Portada del llibre *El legado del Virrey de Madagascar* (1992) de Valentí Roca. Foto: Arxiu de l'autora

tor publicada a *El Periódico*³⁵ explica que ell també és Bonet, per part de la seua iaia materna, i recorda assistir de menut a sessions d'espiritisme celebrades en un humil pis del barri de Sants de Barcelona per convocar el virrei i que els aclarís com aconseguir els famosos diners. Com es pot comprovar, no es van es-talviar mètodes ni vies, més o menys ortodoxos, per aconseguir l'herència.

Agraïments

Per escriure aquesta crònica sobre l'herència del virrei Bonet ha sigut imprescindible tindre la documentació i les fonts orals adequades. Això ha estat possible gràcies a mon *tio* Juan José Bonet Bel, *lo Tretzo*, que fa uns anys em va confiar tots els documents que ell havia arreglat sobre l'herència del virrei Bonet i estic segura que des d'allà on sigui xalarà de veres llegint aquest article. Vull donar les gràcies a Mari Celi Fuentes Serret i Liberto Forcadell Cervera, néts dels Tretzos, que m'han explicat les mil i una gestions de la seua família i m'han confiat les seues imatges familiars. A la meua branca de Bonets: ma *tia* Mari Carme Bonet Bel, *la Rosilda* i ma cosina Anna Sánchez Bonet, per respondre'm tots els dubtes sobre la família i a M. Carme i Mercè Verge Bonet. A Marina

33 ESCALANTE I MATEU, Eduardo (1894). *Colección completa de las Obras dramáticas*. València: Federico Domenech (Volum III). pàg. 41-76

34 ROCA, Valentí (1992). *El legado del Virrey de Madagascar*. Barcelona: Ediciones B.

35 *El Periódico* (24 de gener de 1993, pàg. 35)

Liakhova, per traure tots els papers i paperets dels *agüelos* de casa. A Joaquín Homedes Bonet i família, que també s'han engrescat amb aquesta història. També vull donar les gràcies a la resta de Bonets senienques que m'han atès: Mari Carme Zaragoza Bonet, Natàlia Verge Bonet i Rosa Bonet.

I dos agraïments especials i diferents. Un, al passat, a mon rebesiaio Vicentet *de Bartolo* (nascut l'any 1893) per creure en el cobrament de l'herència per als seus descendents, i un al futur, a Eliana Bonet Liakhova (nascuda l'any 2007), darrera portadora del cognom Bonet de la rama dels Tretzos de la Sénia, perquè mai se sap, potser algun dia ella aconsegueix cobrar la fabulosa herència del virrei Bonet.

Bibliografia

- ACEJO PUIG, Manuel (1992). "Mi pariente el Virrey" dins de *Navajas - Boletín Cultural Informativo*, Ayuntamiento de Navajas, núm. 33.
- ESCALANTE I MATEU, Eduardo (1894). *Colección completa de las Obras dramáticas*. València: Federico Domenech (Volum III).
- ROCA, Valentí (1992). *El legado del Virrey de Madagascar*. Barcelona: Ediciones B.
- TODÓ, Joan (2013). *L'horitzó primer*. Barcelona: L'Avenç.
- Arxius familiars d'hereus Bonet
- Hemeroteques de diaris i revistes (*ABC, El Mirador, El Periódico, Heraldo de Madrid, La Humanitat, La Vanguardia, La Veu de Catalunya, Le Pays, Lo Senienc i The Times*)

ARBRE GENEALOGIC - HEREUS VIRREI BONET

(elaborat a partir de fonts orals familiars i de les dades de partides naixement i defunció i actes de casament, copiadets dels originals l'any 1927 per Manuel Claramonte Pons, prevere de la parròquia de la Sènia a petició dels interessats)

Francisco Bonet es casa amb Esperança Diaz (casament: 18/12/1648)
Gabriel Bonet Diaz es casa amb Anna Mitjavila Garcia (casament: 16/02/1678)

Francesc Bartomeu Bonet Mitjavila (batejat 1687) es casa amb Maria Vidal Adroguer (casament: 1704)

Josep Gabriel Francesc Bonet Vidal, Virrei de Madagascar (la Sènia, 30/03/1706)

Joana Esperança Bonet Mitjavila (batejada 1690)

Joan Nicolau Bonet Mitjavila (batejat 1695)*

Francesc Bonet Mitjavila (batejat 1697)

Joan Bonet Mitjavila (batejat 1709)

Maria Bonet Mitjavila (batejada 1719)

* Joan Nicolau Bonet Mitjavila es casa amb Francisca Rebull Ferrer (natural de la Galera) (casament: 29/03/1724)

Francisco Bonet Rebull (vidu de Maria Comte) es casa amb Vicenta Vidal Vidal (casament: 26/03/1763) (dispensats de consanguinitat en 4rt grau per dos rames)

Francisco Bonet Vidal es casa amb Maria Antònia Cid Garcia (casament: 12/2/1795)

Francisco Bonet Cid es casa amb Teresa Cuartiella Galia (casament: 13/07/1813)

José Bonet Cuartiella (*1813) es casa amb Joaquina Cabanes Zaragoza (casament: 05/03/1841)

José Bonet Cabanes (*1842) es casa amb Rosa Artigas Albiol (natural de Torredarques, Terol) (casament: 1865)

José Bonet Artigas (*23/03/1870)

Jaime Bonet Artigas (*?)

Carne Bonet Artigas (*?)

Bartomeu Bonet Cabanes (*1857) es casa amb Cinta Ferré Escorihuela (natural de Vallibona) (casament: ?)

Rosendo Bonet Ferré (*01/07/1890) es casa amb Carmen Miralles Cardona (casament: 16/04/1895)

Rosendo Bonet Miralles (*12/04/1924) (natural de la Poble de Claramunt) es casa amb Carne Bel Michavila (casament: ?)

Mercedes Bonet Miralles (*12/12/1930) es casa amb Vicent Verge Ginier (natural del Ballestar) (casament: 30/05/1959)

Vicent Bonet Ferré (*21/07/1893) es casa amb Josefa Antònia Lázaro Branchat (casament: 23/10/1920)

Cinta Bonet Lázaro (*02/09/1921) (natural de Pollestres, França) es casa amb Joaquín García Royo (casament: 30/12/1944)

Vicent Bonet Cabanes (*?)

Francisco Bonet Cuartiella (*?) es casa amb Teresa Pla Cardona (casament: ?)

José Bonet Pla (*?) es casa amb Ramona Bel Vives (06/05/1876)

Manuela Bonet Bel (*?)

José Bonet Bel (*?) (se'n va a França)

Juan Bonet Bel (*1884) es casa amb Carne Ferré ? (casament: ?)

Juanito Bonet Ferré (*26/04/1911) es casa amb Josefina Bel Pla (natural del Mas Joan, la Poble de Benifassà) (casament: ?)

José Bonet Ferré (*?)

Teresa Bonet Bel (*1890) es casa amb José Forcadell Cabanes (casament: ?)

José Forcadell Bonet (*1914) es casa amb Joaquina Cervera Godes (casament: ?/?/1950)

Vicent Bonet Bel (*?) (família a València)

Providència Bonet Bel (*1892) es casa amb Enríque Serret Aliau (casament: ?)

Providència Serret Bonet (*1919) es casa amb José Fuentes Boix (casament: 16/01/1943)

Joaquín Bonet Pla (*?) es casa amb Rosa Cañigueral Lluquet (casament: ?)

Joan Bonet Cañigueral (*?) (se'n va a Tarragona)

Joaquín Bonet Cañigueral (*15/10/1886) es casa amb Rosario Puig Forné (casament: ?)

Maria Cinta Bonet Puig (*02/11/1912) es casa amb Joaquín Homedes Cid (casament: 17/05/1945)